

References:

1. Gnatyuk Ya. (2010). Ukrainyskiy kordotsentryzm u konflikti mifologiyi ta interpretatsiyi: monografiya [Ukrainian Cordocentrism in the Conflict of Mythologies and Interpretations : a Monograph]. Ivano-Frankivsk : Symfoniya forte. 184 p. [in Ukrainian].
2. Draganchuk V. (2015). Arkhetyp Oslavlenuyi Madonny u muzychnomyi diskursi: kordotsentryzm ukrainskoyi nedoli. *Aktualni problem mystetskoyi praktyky i mystetstvoznavchoyi nauky* [The Archetype of the Celebrated Madonna in Music Discourse: Cordocentrism of the Ukrainian Non-Destiny. *Actual problems of art practice and art science*]. Edition 7. P. 65–74. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/9394> (date of appeal 15.11.2019) [in Ukrainian].
3. Korniy L. (2001). Istoriya ukrainskoyi muzyky XIX st. : pidruchnyk [History of the Ukrainian music. XIX century : textbook]. Kyiv – New-York. Publisher : M. P. Kots. 480 p. [in Ukrainian].
4. Kremen V. (2008). Filosofiya lyudynotsentrysmu v strategiyakh osvitynogo prostoru [Philosophy of human-centrism in educational space strategies]. Kyiv : Pedagogichna dumka. 424 p. [in Ukrainian].
5. Latino-russkiy slovar. Okolo 50000 slov [Latin-Russian dictionary. About 50,000 words]. Publisher : 2nd supplemented. Moscow : Russian language, 1976. 1096 p. [in Russian].
6. Pavlyuchenko P. (February 2018). Pismi z repertuaru Yavdokhyi Zuikhy u konteksti problem kordotsentrysmu [Songs from Yevdokha Zuikha's Repertoire in the Context of the Problem of Cordocentrism. *Young Scientist*. No. 2 (54). P. 543–546. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/2/126.pdf> (date of appeal 15.11.2019) [in Ukrainian].

Rakitiyanska L. M. Cordocentrism of national music art as the basis of professional training of future teachers of music: emotional and intellectual discourse

The article shows modern, conceptual principles of the New Ukrainian School, which development is associated with the property of national philosophical thought, its key concepts of «cordocentrism», «knowledge of the heart». Highlighting the key areas of development of the national education system in the 21st century, scientists call cordocentrism, the «spiritual dominant of our culture», the Ukrainian «philosophy of the heart», which forms the essential basis of national consciousness, its mentality. The orientation of educational reformatory changes in Ukraine to the assertion and priority of humanistic values is secured by escape from the old informational, rationally directed educational model and transition to the new conceptual, philosophical and philosophical principles, which are defined by the modern philosophy of human-centrism: the purpose and meaning of Ukraine's progress is not in technology and economics, but in a person of a new quality, certain, living, whose activity is conditioned by the unity of soul and mind.

The article says a teacher, whose individual, personal and professional qualities should correspond to the current demands of society, plays a decisive role in the implementation of the main provisions of the New Ukrainian School. The inexhaustible, cordocentric potential includes Ukrainian musical art, which enables to assimilate and inherit the national, spiritual heritage through its emotional experience as an internal, subjective and personal property of art in the process of its cognition, evaluation and creation. The whole history of the development of the Ukrainian music, from the beginning of the musical folklore tradition up to the work of contemporary composers, testifies to the predominance of the song, melodic embodiment of the cordocentric theme of musical works. It is concluded that mastering a future teacher of music art with a spiritual treasure concentrated in the Ukrainian music is a reliable way of his or her personal and professional growth in the context of leading educational concepts recognized by modern state educational policy such as: «Child-centrism», «Love», «Heartiness», «Faith», «Spirituality», «Humanity».

Key words: new Ukrainian school, child-centrism, cordocentrism, teacher of music art, national music

УДК 378.016 : 796.323.2 (045)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.49>

Ремзі І. В., Аксьонов В. В., Аксьонов Д. В.

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ БАСКЕТБОЛУ
УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Розглядаються питання, пов'язані з методикою навчання баскетболу учнів закладів загальної середньої освіти та підвищенням ефективності уроку баскетболу шляхом удосконалення методів і прийомів навчання елементів гри в баскетбол. Для досягнення мети у роботі застосовувалися такі методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури щодо методики навчання баскетболу учнів закладів загальної середньої освіти; метод порівняння й зіставлення; методи математичної статистики.

Під час роботи нами було досліджено та проаналізовано теоретичні основи та педагогічні умови навчання баскетболу учнів, розкрито специфіку баскетболу та визначено засоби і методи навчання. Також ми розглянули модель навчання техніки гри в баскетбол. Теоретичне дослідження показало, що відсутність системного підходу до використання адаптованого спортивного устаткування не дає змоги учням молодших класів ефективно засвоювати технічні прийоми баскетболу, оскільки недостатній рівень фізичної підготовленості і фізичного розвитку спричиняє: грубі порушення техніки виконання фізичних вправ за кінематичними та динамічними характеристиками; небезпеку отримання учнями різноманітних травм і мікротравм; швидкий розвиток втоми; невисокий рівень інтересу до занять баскетболом. На основі аналізу і узагальнення даних спеціальної літератури, результатів експертного оцінювання, теоретичного моделювання нами розроблено методика навчання технічних прийомів баскетболу учнів молодших класів, ключовою ознакою якої є використання адаптованого спортивного устаткування. Створено передумови для практичної реалізації методики навчання в початковій школі, а саме: визначено і теоретично обґрунтовано значення числових характеристик адаптованого спортивного устаткування, яке доцільно використовувати під час навчання

техніки фізичних вправ із баскетболу. З вищенаведеного можна зробити такі висновки: 1. Баскетбол залишається однією з найкращих ігор для розвитку майже всіх фізичних якостей і кондицій учнів: витривалості, міцності, швидкості, гнучкості, прищільності, логічного мислення тощо. 2. Засоби баскетболу різнобічно впливають на організм, сприяють вирішенню оздоровчих, виховних та освітніх завдань; формують основу рухових умінь і навичок, необхідних для людини у процесі її життєдіяльності; вони мають значні переваги в організації і широкому їх використанні, також викликають позитивні емоції у дітей і бажання займатися фізичними вправами. 3. Більшість шкіл може створити достатню матеріально-технічну базу для проведення гри в баскетбол як у закритому приміщенні, так і на відкритих майданчиках. Перспективи подальших досліджень передбачають розроблення комплексів вправ для підвищення майстерності та формування рухового вміння баскетболістів. Проблема оптимізації навчального процесу баскетболістів потребує подальшого аналізу і дослідження.

Ключові слова: баскетбол, методика навчання, засоби і методи навчання, теоретичне моделювання, учні молодших класів.

Фізичне виховання – одна з необхідних умов правильного розвитку дітей. Прилучення до спорту з раннього дитинства дає людині фізичне загартування, виховує спритність, чіткість і швидкість реакції, підвищує активність, розвиває почуття дружби. Повноцінний фізичний розвиток дітей можливий лише за комплексного використання засобів фізичного виховання: природних факторів, гігієнічних заходів і фізичних вправ [4; 11].

Велике значення у всебічному фізичному розвитку дітей мають спортивні вправи, а також елементи спортивних ігор. Оволодіння елементами спортивних вправ та ігор із м'ячем колективного характеру створюють сприятливі умови для виховання позитивних морально-вольових рис характеру дітей. Такі ігри привчають долати егоїстичні спонукання, виховують витримку. У грі дитина завжди має можливість випробувати свої сили і переконатися в успішності дій [6; 8].

Одне з найважливіших завдань закладів загальної середньої освіти – виховання в дітей потреби в повсякденних заняттях фізичними вправами. Рішення цього завдання вимагає від учителя фізичної культури наполегливості, творчості, багато умінь і знань. І насамперед, треба вміти будувати не тільки свою діяльність, але й діяльність учнів на уроці. Причому так, щоб вона мала своє відповідне продовження у формі самостійних занять у домашніх умовах із метою фізичного самовдосконалення. А для цього, насамперед, потрібно знати реальні можливості своїх вихованців [2; 8].

Баскетбол – це командна гра, в якій спільні дії гравців зумовлені єдиною метою. Вона складна і емоційна, включає в себе швидкий біг, стрибки, метання, здійснювані в оригінально задуманих комбінаціях, проведених за протидії партнерів по грі [1; 11]. Емоційність, динамічність, різноманітність дій та ігрових ситуацій у баскетболі приваблюють дітей молодшого шкільного віку до цієї гри. На уроках фізичної культури при цьому можуть включатися як ігри з м'ячем, так і спеціальні вправи щодо закріплення навичок володіння м'ячем, оскільки вони мають важливе значення для різнобічної фізичної підготовленості дітей.

Велика роль баскетболу у вирішенні завдань фізичного виховання в широкому віковому діапазоні, таких як формування усвідомленої потреби в освоєнні цінностей здоров'я фізичної культури і спорту; фізкультурна початкова освіта, спрямована на освоєння інтелектуальних, моральних і естетичних цінностей фізичної культури; формування основ фізичної та духовної культури основи особистості; підвищення ресурсів здоров'я як системи цінностей, активно і довгостроково реалізуються в здоровий стиль життя [1; 6; 11].

Застосування спортивних ігор у фізичному вихованні молодших школярів відіграє важливу роль у формуванні фундаменту рухових навичок і технічної підготовленості, тому що цей вік найбільш сприятливий для розвитку швидкісних і координаційних здібностей. На уроках фізичної культури навчання елементів гри переважно здійснюється через проведення рухливих ігор з елементами баскетболу. Тому слід приділяти більшу увагу методиці навчання елементів гри в баскетбол [4; 9].

Мета статті – дослідити методику навчання баскетболу учнів закладів загальної середньої освіти, підвищити ефективність уроку баскетболу шляхом удосконалення методів і прийомів навчання елементів гри у баскетбол.

Для досягнення мети у роботі застосовувалися такі методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури щодо методики навчання баскетболу учнів закладів загальної середньої освіти; метод порівняння й зіставлення; методи математичної статистики.

У процесі виконання роботи, аналізувалися літературні джерела, які розкривають методику навчання баскетболу учнів закладів загальної середньої освіти; досліджувалися методи і форми навчання гри в баскетбол, а також особливості навчання фізкультурних вправ у молодшому шкільному віці.

Метод порівняння й зіставлення використовувався як метод співвідношень між особливостями методики навчання баскетболу учнів молодших класів і старшої школи закладів загальної середньої освіти.

Методи математичної статистики дали змогу дати характеристику певної сукупності щодо конкретних ознак, числові значення характеристик спортивного устаткування з баскетболу, адаптованого для дітей молодшого шкільного віку.

Під час роботи нами було досліджено та проаналізовано теоретичні основи та педагогічні умови навчання баскетболу учнів закладів загальної середньої освіти, розкрито специфіку баскетболу та визначено засоби і методи його навчання. Також ми розглянули модель навчання техніки гри у баскетбол.

Баскетбол залишається однією з найкращих ігор у закритих приміщеннях для розвитку майже всіх фізичних якостей та кондицій учнів: витривалості, міцності, швидкості, гнучкості, прицільності, швидкості мислення тощо. Експериментальна технологія навчання гри в баскетбол передбачає засвоєння комплексу рухів і рухових дій, що складають цілісну рухову діяльність – гру в баскетбол.

Учні здатні засвоїти навчальний матеріал із баскетболу, якщо цей процес забезпечить мотивацію учнів до навчання та передбачить визначення загальних і конкретизованих завдань навчання, засобів розвитку фізичних якостей, засвоєння технічних прийомів і навчального матеріалу, передбаченого шкільною програмою; методів навчання і тренування; можливих помилок, шляхів їх профілактики та усунення; форм та умов реалізації завдань навчання; норм навантаження; послідовності технологічних дій і процедур; засобів контролю й оцінки діяльності учнів, що в підсумку забезпечує бажаний результат навчання – уміння учнів грати в баскетбол.

Традиційною проблемою навчання технічних прийомів баскетболу на етапі початкової підготовки є невідповідність стандартного спортивного устаткування фізичним можливостям учнів. Особливо актуальною є зазначена проблема в початковій школі. Сьогодні фахівцями обчислено значення технічних характеристик спортивного устаткування з баскетболу, яке є адаптованим до фізичних можливостей дітей 7–10 років. Методологічною і теоретичною основою розроблення методики навчання є фундаментальна теорія формування рухової навички, а також теорія системності. Структура розроблення методики навчання технічних прийомів баскетболу дітей молодшого шкільного віку з адаптованим спортивним устаткуванням представлена у вигляді багаторівневої моделі (рис. 1).

Перший рівень моделі розроблення експериментальної методики передбачає визначення типової структури технічних прийомів баскетболу, які є предметом вивчення у молодших класах, за компонентами: основа техніки, головна ланка, деталі техніки. Дотримання вимог системності дає змогу віднайти такий порядок в оволодінні окремими підсистемами вправи, який визначається сутністю предмета навчання і його можливостями. Вихідною позицією для встановлення послідовності навчання техніки фізичних вправ є виділення в кожній із підсистем тих рухів, від правильного виконання яких значною мірою залежить ефективність рухової дії, що вивчається, тобто основи техніки та її головної ланки.

Послідовність навчання частин і фаз техніки фізичних вправ залежить від ролі, яку відіграють ці рухові структурні одиниці в конкретній фізичній вправі. Визначення типової структури технічних прийомів баскетболу за компонентами дає змогу встановити раціональну послідовність навчання техніки ігрових прийомів баскетболу, здійснити ранжування типових помилок.

Другим компонентом моделі розроблення нашої методики є визначення типових помилок, оскільки одним із важливих завдань етапу початкового вивчення фізичної вправи є попередження та усунення грубих помилок. Повноцінне вирішення цього завдання має найвагоміший вплив на успішність навчання на наступних етапах. Водночас ми керувалися положенням про те, що помилки чинять різний вплив на спотворення техніки фізичної вправи.

Теоретичне дослідження дало нам змогу визначити типові помилки, що виникають під час вивчення технічних прийомів баскетболу, передбачених навчальною програмою. На основі аналізу структури ігрових прийомів баскетболу за компонентами техніки типові помилки розподілено на три групи: грубі, значні і незначні.

Однак навіть помилки з однієї групи мають різну послідовність і способи попередження й усунення. Окреслення підходів щодо попередження та усунення типових помилок зумовлюється величиною і характером їхнього впливу на спотворення техніки фізичної вправи. На основі аналізу науково-методичної літератури та за результатами експертного опитування фахівців нами обчислено коефіцієнти вагомості, які характеризують величину негативного впливу помилок на процес засвоєння тех-

Рис. 1. Модель розроблення методики навчання технічних прийомів баскетболу дітей молодшого шкільного віку

ніки ігрових прийомів баскетболу. Числові значення коефіцієнтів вагомості дали нам змогу впорядкувати помилки за величиною спотворення техніки, а відтак – визначити шляхи та послідовність їх попередження і усунення.

Тому наступним складником моделювання експериментальної методики є розроблення технічних прийомів баскетболу, які є предметом вивчення в початковій школі. Насамперед, необхідно описувати характерні складники вправи, у яких під час реального виконання найчастіше допускаються помилки, необхідно формувати не лише словесний і наочний образи фізичної вправи, які відображають переважно форму рухів, але й кінестетичний, який відображує ті рухові відчуття, що відповідають правильному виконанню фізичної вправи.

Теоретичне дослідження показало, що відсутність системного підходу до використання адаптованого спортивного устаткування не дає змоги учням молодших класів ефективно засвоювати технічні прийоми баскетболу, оскільки недостатній рівень фізичної підготовленості і фізичного розвитку спричиняє: грубі порушення техніки виконання фізичних вправ за кінематичними та динамічними характеристиками; небезпеку отримання учнями різноманітних травм і мікротравм; швидкий розвиток втоми; невисокий рівень інтересу до занять баскетболом.

На етапі попереднього проектування ми припускали, що забезпечити ефективність експериментальної методики навчання технічних прийомів баскетболу учнів молодших класів може комплексне використання адаптованого спортивного устаткування. Тому на четвертому, передостанньому, етапі розроблення методики нами визначено і теоретично обґрунтовано значення числових характеристик адаптованого спортивного устаткування, яке доцільно використовувати під час навчання техніки фізичних вправ із баскетболу (табл. 1).

Таблиця 1

Числові значення характеристик спортивного устаткування з баскетболу, адаптованого для дітей молодшого шкільного віку

Вік, роки	Характеристика м'ячів		Висота кошика	Дистанція штрафного кидка
	Окружність 1, мм	Маса м, г	Но, м	L, м
7–8	560	325	2,30	3,2
9–10	620	395	2,45	3,6

Успішне вирішення завдань перших чотирьох рівнів моделювання дає нам змогу сформулювати технологію навчання технічних прийомів баскетболу з використанням адаптованого спортивного устаткування, яка відображає п'ятий рівень моделі і включає: постановку системи навчальних завдань; добір адекватних засобів і методів для вирішення поставлених завдань; встановлення раціональної послідовності вивчення технічних прийомів; організацію навчального процесу; систему засобів педагогічного контролю та самоконтролю.

На основі аналізу й узагальнення даних спеціальної літератури, результатів експертного оцінювання, теоретичного моделювання нами розроблено методику навчання технічних прийомів баскетболу учнів молодших класів, ключовою ознакою якої є використання адаптованого спортивного устаткування. Створено передумови для практичної реалізації методики навчання в початковій школі, а саме: визначено і теоретично обґрунтовано значення числових характеристик адаптованого спортивного устаткування, яке доцільно використовувати під час навчання техніки фізичних вправ із баскетболу.

Аналіз наукової та методичної літератури і практики фізичного виховання школярів з обраної проблеми свідчить, що засоби баскетболу різнобічно впливають на організм, сприяють вирішенню оздоровчих, виховних та освітніх завдань; формують основу рухових умінь і навичок, необхідних людині у процесі її життєдіяльності; вони мають значні переваги в організації і широкому їх використанні, позаяк викликають позитивні емоції в дітей та бажання займатися фізичними вправами.

Із кожного уроку учні повинні виносити нові знання й уміння, повинні бачити, що у процесі цілеспрямованих занять фізичними вправами вдосконалюється їхній розвиток. При цьому кожен учень повинен мати особистий рекорд і кожного слід до нього підвести. Учителю необхідно чітко визначити кінцеву мету спільної роботи з учнями на весь час навчання у школі, на рік, семестр, серію уроків, тобто уявити результат діяльності на різні періоди часу. Висунення мети спрямовує і регулює діяльність учня, робить її усвідомленою.

Розв'язання оздоровчих завдань передбачає забезпечення можливого в певному віці фізичного розвитку, формування постави і фізичної підготовленості, створення на заняттях найкращих умов для оздоровчого впливу на юнаків і дівчат.

Вирішення виховних завдань повинно забезпечити позитивний вплив занять фізичними вправами на розвиток моральних і вольових якостей, єдність фізичного і духовного розвитку особистості учня.

Кожен учитель повинен прагнути, щоб його учні оволоділи широким набором рухових умінь. Прагнення деяких учителів засвоїти вузьке коло рухових дій безперспективне, бо призводить до збіднення рухового досвіду, а отже, викликає серйозні труднощі в навчанні. Високому рівню фізичної освіти сприяє засвоєння широкого кола фізичних вправ, що об'єднуються системними зв'язками.

Висновки. З вищенаведеного можна зробити такі висновки:

1. Баскетбол залишається однією з найкращих ігор для розвитку майже всіх фізичних якостей і кондицій учнів: витривалості, міцності, швидкості, гнучкості, прицільності, логічного мислення тощо.

2. Засоби баскетболу різнобічно впливають на організм, сприяють вирішенню оздоровчих, виховних та освітніх завдань; формують основу рухових умінь і навичок, необхідних для людини у процесі її життєдіяльності; вони мають значні переваги в організації і широкому їх використанні, а також викликають позитивні емоції в дітей і бажання займатися фізичними вправами.

3. Більшість шкіл може створити достатню матеріально-технічну базу для проведення гри в баскетбол як у закритому приміщенні, так і на відкритих майданчиках.

Перспективи подальших досліджень передбачають розроблення комплексів вправ для підвищення майстерності та формування рухового вміння баскетболістів. Проблема оптимізації навчального процесу баскетболістів потребує подальшого аналізу і дослідження.

Використана література:

1. Баскетбол : учебник для институтов физического воспитания / под ред. Ю. М. Портнова. 3-е изд. перераб. Москва : Физкультура и спорт, 2008. 288 с.
2. Найминова Э. Спортивные игры на уроках физкультуры. Книга для учителя. Ростов-на-Дону : Феникс, 2009. 256 с.
3. Настольная книга учителя физической культуры / под ред. Л. Б. Кофмана. Москва : Физкультура и спорт, 2014. 496 с.
4. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Част. 2. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. 248 с.
5. Янсон Ю. А. Физическая культура в школе. Научно-педагогический аспект. Книга для педагога. Ростов-на-Дону : Феникс, 2014. 624 с.
6. Blume D. D. Fundamentals and methods for the formation of coordinative abilities. *Principles of Sports Training*. Berlin : Sportverlag, 2012. P. 150–158.
7. Harre D. Ausbildung der Kraftausdauer. *Trainingswissenschaft*. Berlin : Sportverleg, 2015. P. 365–371.
8. Katch V. L. Physical conditioning of children. *Adol Health Care*. 2013. Vol. 3. P. 241–246.
9. Platonov V. N. Las bases del entrenamiento deportivo. Barcelona : Paidotribo, 2011. 314 p.
10. Platonov V. N. El entenamiento deportivo. *Teoria y metodologia*. Barcelona : Paidotribo, 2015. 322 p.
11. Pfeifer H. Fundamentals and principles of endurance training. *Principles of Sports Training*. Berlin : Sportverlag, 2012. P. 108–124.

References:

1. Portnov Yu. M. (Ed.). (2008). *Basketbol. Uchebnik dlya institutov fizicheskogo vospitaniya* [Basketball. Textbook for the institutes of physical education]. (Ed. 3rd rev.). Moscow [in Russian].
2. Naiminova E. (2009). *Sportivnye igryi na urokah fizkulturyi* [Sports games in physical education classes]. Rostov-on-Don : Phoenix [in Russian].
3. Kofman L. B. (Ed.). (2014). *Nastolnaya kniga uchitelya fizicheskoy kulturyi* [Handbook of a teacher of physical education]. Moscow : Physical Culture and Sports [in Russian].
4. Shiyani B. M. (2012). *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia shkoliariv* [Theory and methodology of physical wisdom of schoolchildren]. Ternopil : The teaching book – Bohdan [in Ukrainian].
5. Yanson Yu. A. (2014). *Fizicheskaya kultura v shkole. Nauchno-pedagogicheskiy aspekt* [Physical education at school. Scientific and pedagogical aspect]. Rostov-on-Don : Phoenix [in Russian].
6. Blume D. D. Fundamentals and methods for the formation of coordinative abilities. *Principles of Sports Training*. Berlin : Sportverlag, 2012. P. 150–158.
7. Harre D. Ausbildung der Kraftausdauer. *Trainingswissenschaft*. Berlin : Sportverleg, 2015. P. 365–371.
8. Katch V. L. Physical conditioning of children. *Adol Health Care*. 2013. Vol. 3. P. 241–246.
9. Platonov V. N. Las bases del entrenamiento deportivo. Barcelona : Paidotribo, 2011. 314 p.
10. Platonov V. N. El entenamiento deportivo. *Teoria y metodologia*. Barcelona : Paidotribo, 2015. 322 p.
11. Pfeifer H. Fundamentals and principles of endurance training. *Principles of Sports Training*. Berlin : Sportverlag, 2012. P. 108–124.

Ramsey I. V., Aksynov V. V., Aksynov D. V. Methods of teaching basketball to students of institutions of general secondary education

The article deals with the issues related to the methods of teaching basketball to students of General secondary education institutions and improving the effectiveness of the basketball lesson by improving the methods and techniques of teaching elements of the game of basketball. To achieve the goal, the following research methods were used: analysis and generalization of data of scientific and methodological literature on the methods of teaching basketball to students of General secondary education institutions; method of comparison and comparison; methods of mathematical statistics. In the course of our work we have investigated and analyzed the theoretical foundations and pedagogical conditions of teaching basketball to students, revealed the specifics of basketball and identified the means and methods of training. We also looked at the model of teaching basketball technique. The theoretical study showed that the lack of a systematic approach to the use of adapted sports equipment does not allow elementary school students to effectively learn the techniques of basketball, because the insufficient level of physical fitness and physical development leads to: gross violations of the technique of performing exercises with kinematic and changing characteristics; the danger of students receiving various injuries and injuries; rapid development of fatigue; low level of interest in basketball. On the basis of the analysis and generalization of data of special literature, results of an expert assessment, theoretical modeling we developed a technique of training in technical receptions of basketball of pupils of younger classes which key sign is use of the adapted sports equipment. The prerequisites for the practical implementation of teaching methods in primary school, namely: the value of numerical characteristics of adapted sports equipment, which is advisable to use during training in the technique of physical exercises in basketball, is determined and theoretically justified. From the above we can draw conclusions. 1. Basketball remains one of the best games for the development of almost all physical qualities

and conditions of students: endurance, strength, speed, flexibility, aiming, logical thinking and the like. 2. Means basketball versatile effect on the body, contribute to the solution of health, educational and educational tasks; they form the basis of motor skills necessary for a person in the process of his life; they have significant advantages in the organization and wide use of them, also cause positive emotions in children and the desire to exercise. 3. Most schools can provide sufficient facilities to play basketball both indoors and outdoors. Prospects for further research include the development of sets of exercises to improve the skill and formation of motor skills of basketball players. The problem of optimizing the educational process of basketball players requires further analysis and research.

Key words: basketball, teaching methods, means and methods of teaching, theoretical modeling, primary school students.

УДК 378:005.6-057.8:177

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.50>

Рябенко М. І.

ДУХОВНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНІХ ВІДНОСИН У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена проблемі формування академічної доброчесності основних суб'єктів освітніх правовідносин у закладі вищої освіти. Розглянуто заклад вищої освіти як активного учасника суспільних відносин та одного з провідних центрів формування всебічного розвитку особистості, одними з основних завдань яких є збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства тощо. Зроблено всебічний аналіз поняття «академічна доброчесність». Визначено, що є порушенням академічної доброчесності. Висвітлено важливість дотримання стандартів академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти, зокрема, з метою забезпечення довіри до закладів вищої освіти взагалі, а також упевненості в чесності та правоті основних учасників освітніх відносин.

Розглянуто погляди видатних діячів сучасності та минулого щодо сутності людини як, перш за все, духовної особи. Проаналізовано дослідження щодо сутності поняття «духовність». Показано затребуваність формування духовності, перш за все, учасників навчально-виховного процесу закладу вищої освіти. Визначено сутність і специфіку суб'єктів освітніх відносин у закладах вищої освіти. З'ясовано основні вимоги щодо претендентів на посади науково-педагогічних працівників. Охарактеризовано нормативно-правові акти, що регулюють діяльність закладів вищої освіти щодо наявності норм і правил, присвячених питанням духовності та дотриманню принципів академічної доброчесності в освітньому процесі.

Під час дослідження було виявлено важливість посилення стандартів щодо морально-духовних якостей науково-педагогічного працівника вищої школи як основного організатора освітнього процесу, необхідність у взаємодії всіх зацікавлених (ЗМІ, представників громадськості, державних діячів тощо) щодо подолання академічної недоброчесності в закладах вищої освіти, а також підвищення рівня духовності в суспільстві взагалі та суб'єктів освітнього процесу зокрема.

Ключові слова: духовність, дух, людина, формування, академічна доброчесність, суб'єкти, освітні відносини, заклад вищої освіти.

Відповідно до Закону України «Про освіту» держава визнає освіту основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства та країни загалом. Значну роль у цих процесах на сучасному етапі відіграють заклади вищої освіти. Нормами Закону України «Про вищу освіту» на ЗВО покладається збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, громадянської позиції та відповідальності тощо [9]. Останні зміни до нормативних актів поставили нові актуальні завдання, зокрема забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності [10]. Наприклад, науково-педагогічні працівники зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності, а також забезпечувати контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. На нашу думку, успішне вирішення цих завдань потребує глибокого та систематичного вивчення основних умов, що впливають на формування академічної доброчесності суб'єктів освітніх відносин у закладах вищої освіти.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що порушення стандартів академічної доброчесності є проблемою всього міжнародного співтовариства. Серед закордонних учених вважаємо необхідними назвати таких як: Д. Вілсон, Н. Кіохей, Е. Кіс, С. Коул, Д. Макдафф, Д. Мак-Кей, Г. Повелла, Б. Вітлі, Т. Фолтінек, Л. Хінман, К. Шпігель, В. Шпігель та інші. Аналіз праць вітчизняних науковців щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності свідчить про зростання зацікавленості дослідників різних галузей знань. Заслужують на увагу, на нашу думку, праці таких учених, як В. Андрущенко, П. Артемов, А. Артюхов, В. Бакіров, О. Габович, О. Гончарова, О. Гужва, М. Дойчик, І. Єгорченко, К. Ковальчук, В. Кузнецов, М. Литвин, А. Мельниченко, О. Полоцька, А. Рапопорт, Н. Семенова, М. Серебряков, Л. Сокурняська, Н. Стукало, Т.Фініков, Н. Шліхта, І. Шліхта та інші. Зокрема, проблеми академічного плагіату вивчали: К. Афанасьева, В. Буряк, С. Дикань, М. Крук, Н. Миронець, І. Порало, О. Рижко, А. Слива, В. Троцька, А. Штефан. Щодо